

До

Председателя на Конституционния съд на
Република България

Госпожа П.Панова

Уважаеми господин Председател на Конституционния съд, уважаеми господа конституционни съдии,

С определение на Конституционния съд от 10.1.2023 г съм поканена да изразя правно мнение по дело № 19/2022г.

Производството е образувано по чл.149,л1 и 2 от Конституцията за установяване на противоконституционност на чл.10,ал.16 от Закона за пътищата.В искането се излагат съображения,че наложената в цитирания текст принуда не отговаря на изискванията за стабилност, сигурност, последователност и предвидимост на правната уредба в противоречие с чл.4,ал.1 от Конституцията.

Искането е отправено от легитимен субект по чл.150 от К и в обхвата на неговата компетентност.

Поставеният в искането въпрос е в тясна връзка със защита на правата на гражданите и основните свободи /съгласно Конвенцията/ и по-специално със свободата за свободно предвижване на хората и правото на собственост.Искането цитира и се опира на Решение № 3 по к.д. 11/2020 според ,което ,, с

налагане на тези мерки закон заобикаля закона като предвижда санкция за неизпълнение на едно парично задължение/ограничава правото свободно да се предвижда/. Всяко ограничаване на конституционни права, което има за цел да компенсира неспособността на държавата да изпълни задълженията си по принудителното изпълнение е недопустимо в правовата държава. В този смисъл са и Решения №2 /2011 Решение № 8/2016, Решение № 3 /2019 и др.

Съгласно Решение № 7/2016г ограничаването на основните права става само в случаите, когато е налице легитимна цел и спазване на принципа на съразмерност. Оттук следва, че конституционно оправдано е ограничаването на основните права, когато е необходимо за гарантиране интересите на страната.

Съгласно Закона за пътищата ,последните у нас биват републикански и местни. Към републиканските се отнасят магистрали и скоростни пътища, а към местните – I, II III класни транспортни връзки от национално значение и образуват държавна пътна мрежа. Отделни републикански пътища са включени в трансевропейска пътна мрежа. Съгласно чл.3, ал7 от цитирания закон, автомагистралите са национални обекти.

Ограничаването на основни права на гражданите съгласно Конституцията ни и Конвенцията е допустимо с оглед защита на националния интерес и сигурност.

В този аспект и доколкото пътищата от републиканската мрежа са с национално значение, с оглед защита на националната ни сигурност могат да се въвеждат някои задължения/например предварително заплащане на винетни такси Тяхната същност не изключва това, защото са за време. Началният момент на ползване

може да бъде отложен във времето ,след закупуването им в зависимост от вида на винетката./

Това обаче не е така при тол таксите.

Член 10,ал 1,т.1 от Закона за пътищата посочва ,че винетката дава право на едно пътно превозно средство да ползва за определен срок платената пътна мрежа.

А чл.10, ал.1 т.2 от същия закон гласи.“ Такса за изминато разстояние-тол такса за пътно превозно средство по чл.10 б , ал 3.... дава право на едно пътно превозно средство да измине разстояние между две точки от същия път или пътен участък,като изминатото разстояние се изчислява въз основа на сбор на отделни тол сегменти, в които съответното пътно превозно средство е навлязло...“.

С други думи ,според буквалното тълкуване на чл.10,ал.1т.2 от Закона за пътищата, тол таксата е такса за изминатия път като разстояние по смисъла по чл. 10 б, ал.3 от същия закон.

Анализът на чл.10,ал.1 т. 1 и т.2 от Закона за пътищата посочва, че въведеното изискване не е съобразено с правната природа на исканата тол такса, обезсмисля нейното прилагане, незначита нейната същност и с това противоречи на правовата държава /чл.4 от Конституцията/.

При това според чл.10,ал.1б от Закона за пътищата плащането е условие за редовност на периодичния технически преглед.

Независимо от това за какъв вид технически преглед на МПС става дума/те подробно са изяснени в Наредба 1-45 от 20.3.2000г/ , в момента на неговото осъществяване не може да се докаже изминатия път. „Изминатият път“ е същностна характеристика на

тол таксите. Тяхната отлика от винетките и напълно съответстваща на това ,че таксите се заплащат за определена насрещна услуга. Нещо повече, неизпълнението на това задължение води до административна санкция в размер на 300лв по чл.179,ал.3 от Закона за движение по пътищата.

В искането на Омбудсмана се настоява за обявяване на пълна противоконституционност на чл.10,ал.16 от Закона за пътшщата. с чл.4 и чл.35, ал 1 от Конституцията ни.

Съобразно изложените доводи, приемам,че чл.10,ал.16 от Закона за пътищата противоречи на чл.4,ал.1 и чл.35, ал.1 от Конституцията.Що се отнася до винетните такси би могло да се приеме,че те са задължение въведено с оглед гарантиране на националната ситурност и текстът на чл.10,ал 16 от Закона за пътищата е частично противоконституционен.

31.01.23

Изготвил правното мнение:

Проф.д-р Христина Балабанова